

บทบาทของคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ในการดำเนินงานสาธารณสุขสงเคราะห์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ
ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19)*
THE ROLE OF SANGHA IN PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE
IN PUBLIC WELFARE OPERATION DURING THE CORONAVIRUS
DISEASE 2019 (COVID- 19) PANDEMIC

ภูวมินทร์ วาดเขียน

Phuwamin Wadkean

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand

E-mail: phuwamin@yahoo.co.th

บทคัดย่อ

คณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาฝ่ายมหานิกายและฝ่ายธรรมยุติกนิกาย ได้ดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ซึ่งเป็นภารกิจหลักด้านหนึ่งของคณะสงฆ์ไทยโดยมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับคณะสงฆ์จังหวัด คณะสงฆ์อำเภอ คณะสงฆ์ตำบล และคณะสงฆ์วัด เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในประเทศไทยเมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2563 การดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ก็มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น โดยคณะสงฆ์ในระดับต่าง ๆ ได้ดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ร่วมกับหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 โครงการด้วยกัน ประกอบด้วย 1) การจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) ตามพระดำริสมเด็จพระสังฆราช 2) การจัดตั้งตู้พระทำนุสุข และ 3) การปลูกพืชสวนครัวนำสุขพอเพียงเพื่อความเพียงพอ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) ทั้ง 3 โครงการดังกล่าวสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2560 – 2564 ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ในระดับชาติ และยังสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2561 –

* Received 14 May 2021; Revised 22 July 2021; Accepted 11 August 2021

2564 ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ในระดับจังหวัด การดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง 3 โครงการได้ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) ทั้งในส่วน of คณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ และประชาชนโดยทั่วไปได้เป็นอย่างมาก

คำสำคัญ: บทบาทของคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, การดำเนินงานสาธารณสุขสงเคราะห์, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19)

Abstract

The Sangha in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province under Maha Nikaya and Dhammayuttika Nikaya sects have been working in public welfare, which is one of the main tasks of the Thai Sangha that has been a continuous operation at the level of the Provincial Sangha, the District Sangha, Sub-district Sangha, and Temple Sangha when it comes to the Coronavirus disease 2019 (COVID- 19) pandemic in Thailand began on January 13, 2020, public welfare operations are more intensifying. The various levels of Sangha perform public welfare work with government agencies, the private sector, and civil society. It can be divided into 3 projects which consist of 1. Establishment of a center to help people affected by the Coronavirus disease 2019 (COVID- 19) pandemic following the initiative of the Supreme Patriarch. 2. The establishment of the “Phra Tam Nam Suk” cabinet 3. The “Nam Suk Por Piang” cultivation of gardening plants for sufficiency according to the sufficiency economy philosophy. The Public welfare operations of the Sangha in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province during the Coronavirus disease 2019 (COVID- 19) pandemic, these 3 projects are in line with the strategic plan for the reform of Buddhism affair 2017 to 2021 which is a national strategic plan and also in line with the Phra Nakhon Si Ayutthaya strategy plan for the reform of Buddhism affair 2018 to 2021 which is the provincial strategic plan. The public welfare operations of the Phra Nakhon Si Ayutthaya’s Sangha in all 3 projects has helped alleviate the suffering of those who are affected by the Coronavirus disease 2019 (COVID- 19) pandemic, both for the Sangha, government agencies, and the people extremely.

Keywords: The Role of Sangha in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, Public Welfare Operations, Coronavirus disease 2019 (COVID- 19)

บทนำ

มหาเถรสมาคมเป็นองค์กรปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ไทยมีอำนาจหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคมได้มีการดำเนินการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา โดยได้กำหนดจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา และมีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ตามกรอบงานคณะสงฆ์ 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ และการพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก (คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม, 2562) ในส่วนของงานด้านการสาธารณสงเคราะห์เป็นหนึ่งในภารกิจของคณะสงฆ์ที่ปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่องยาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นงานที่ให้ความช่วยเหลือวัด พระสงฆ์ สามเณร และประชาชนทั่วไป เพื่อบรรเทาทุกข์เบื้องต้นจากการประสบสาธารณภัยต่าง ๆ เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น การดำเนินงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์มีคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ในระดับจังหวัดมีคณะสงฆ์จังหวัด ฝ่ายมหานิกายและฝ่ายธรรมยุติกนิกาย และคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัดทั้งฝ่ายมหานิกายและฝ่ายธรรมยุติกนิกายเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ในแต่ละจังหวัด การดำเนินงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบันได้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2560 – 2564 (พระราชวรเมธี และคณะ, 2560) ในระดับจังหวัดมีแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา จังหวัดเป็นแผนในการดำเนินงาน ในทางปฏิบัติคณะสงฆ์ในระดับต่าง ๆ ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์โดยมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่สนองงานของคณะสงฆ์ นอกจากนี้คณะสงฆ์ยังดำเนินงานร่วมกับองค์กรอื่น ๆ ทั้งหน่วยราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในบทความนี้จะพิจารณาถึงบทบาทของคณะสงฆ์กับงานสาธารณสงเคราะห์ โดยมุ่งศึกษาบทบาทของคณะสงฆ์ในการดำเนินงานระดับจังหวัด ศึกษาบทบาทของคณะสงฆ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการดำเนินงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาไวรัส 2019 (COVID- 19)

คณะสงฆ์ไทยกับการดำเนินงานด้านการสาธารณสงเคราะห์

มหาเถรสมาคมซึ่งเป็นองค์กรปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ไทยมีอำนาจหน้าที่ตามความในมาตรา 15 ตรี (3) แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 ที่กำหนดไว้ 5 ข้อ คือ 1) ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยความเรียบร้อยดีงาม 2) ปกครองและกำหนดการบรรพชาสามเณร 3) ควบคุมและส่งเสริมการศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ 4) รักษาหลักพระธรรม

วินัยของพระพุทธศาสนา 5.ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น (พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2), 2535) นอกจากนี้ในกฎหมายมหาชนฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2541) ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ และระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของมหาเถรสมาคม พ.ศ. 2539 ได้ให้อำนาจกับพระสังฆาธิการในระดับต่าง ๆ ในการควบคุมและส่งเสริมการดำเนินงานของคณะสงฆ์ไว้อย่างชัดเจนโดยการกำหนดให้มีคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ 6 ฝ่าย ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการฝ่ายปกครอง 2) คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา 3) คณะกรรมการฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ 4) คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนา 5) คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ และ 6) คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2558); (มหาเถรสมาคม, 2560) พระราชบัญญัติ กฎหมายมหาชน และระเบียบมหาเถรสมาคมข้างต้นนี้ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของมหาเถรสมาคมในฐานะผู้ทำหน้าที่ควบคุมและส่งเสริมงานในด้านการศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ มหาเถรสมาคมจึงได้ออกนโยบาย แผนปฏิบัติการประจำปี ตลอดจนกำกับและสั่งการการทำงานกิจการพระพุทธศาสนาผ่านหน่วยงานปกครองคณะสงฆ์ในระดับชั้นต่าง ๆ คือ คณะใหญ่ คณะสงฆ์ภาค คณะสงฆ์จังหวัด คณะสงฆ์อำเภอ คณะสงฆ์ตำบล โดยในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล มีเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล มีอำนาจหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ในเขตจังหวัด อำเภอ ตำบล ของตน ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปด้วยดี (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2558) ในส่วนงานด้านการสาธารณสงเคราะห์นั้น มหาเถรสมาคมได้มีแนวนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี โดยมีหลักการในการดำเนินงานที่มุ่งเน้นประโยชน์เป็นสำคัญ เช่น การสงเคราะห์พระสงฆ์ สามเณร และวัดที่ประสบภัยและขาดแคลน การให้วัดเป็นสถานที่ประกอบการกุศลเกี่ยวกับเรื่องเกิด แก่ เจ็บ ตาย เช่น การสวดศพ การเผาศพ การทำบุญอุทิศ การถวายสังฆทาน เป็นต้น การให้วัดเป็นสถานที่จัดฝึกอบรมประชาชนด้านอาชีพต่าง ๆ การสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคร้ายหรือผู้ป่วยยากไร้ การจัดให้มีโรงพยาบาล การบริจาคทรัพย์ หรือชักชวนญาติโยมบริจาคทรัพย์จัดสร้างโรงพยาบาล การให้ความรู้ข่าวสารแก่ชุมชนด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา การสาธารณสุขมูลฐาน การปกครอง การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ เป็นต้น (คณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2561) งานด้านการสาธารณสงเคราะห์จึงเป็นภารกิจที่สร้างประโยชน์ทั้งแก่คณะสงฆ์เอง และเป็นประโยชน์กับสังคมในวงกว้างอีกด้วย

การดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ไทยตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา พ.ศ.2560 – 2564

การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาถือเป็นวาระแห่งชาติเพราะได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 ที่กำหนดให้สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ทำการศึกษาวิเคราะห์ และจัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านต่าง ๆ เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) คณะรัฐมนตรี (ครม.) คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนี้มหาเถรสมาคมได้มีคำสั่ง ที่ 2/2559 แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของมหาเถรสมาคม จากนั้นคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ได้มีการประชุมจัดทำแผนยุทธศาสตร์ตามภารกิจกรอบงานคณะสงฆ์ 6 ด้านประกอบด้วย ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ ด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์และบวกด้านการพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก และได้เสนอแผนแม่บทการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2560 – 2564 ต่อที่ประชุมมหาเถรสมาคมในคราวประชุม ครั้งที่ 2/2560 ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบแผนแม่บทการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาและให้ดำเนินการได้ทันที ต่อมาได้มีการประชุมคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของมหาเถรสมาคมและผู้เกี่ยวข้อง ที่ประชุมรับทราบแผนแม่บทการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาและเสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาสู่การปฏิบัติต่อมหาเถรสมาคม มหาเถรสมาคมจึงมีมติในคราวประชุมครั้งที่ 12/2560 เห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา (คปพ.) และให้เข้าคณะภาคแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาในระดับภาค เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามนโยบายของคณะสงฆ์ (คณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา (คปพ.), 2560)

งานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์เป็นภารกิจหนึ่งในกรอบงาน 6 ด้านของคณะสงฆ์ตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา พ.ศ.2560 – 2564 ที่กำหนดแนวทางปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ไว้ 5 ข้อด้วยกัน คือ 1) สร้างระบบและกลไกเพื่อกำกับ ดูแลและบริหารภารกิจด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ให้เป็นรูปธรรมโดยสามารถวัดและประเมินผลได้ 2) ส่งเสริมและสนับสนุนพระสงฆ์นักพัฒนาให้ทำงานร่วมกับเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน 3) ส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาวิชาชีพสำหรับชุมชน 4) จัดตั้งกองทุนเพื่อการสาธารณสุขสงเคราะห์ และ 5) จัดให้มีสถาบันทางการเงินเพื่อสนับสนุนงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ (พระราชวรเมธี และคณะ, 2560) การดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ยังมี “แผนงานพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม” ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินโครงการสาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนซึ่งตอบสนอง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คณะสงฆ์ได้นิยามความหมายของการสาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบในการดำเนินที่ชัดเจน โดยความหมายของการสาธารณสุขสงเคราะห์ หมายถึง การดำเนินกิจการต่าง ๆ ที่ช่วยเหลือและพัฒนาสังคมทั้งด้านกายภาพและทางด้านจิตใจ เป็นเครื่องมือขององค์กรทางพุทธศาสนาที่ทรงพลังและมีประสิทธิภาพสูงที่สามารถขับเคลื่อนสังคมให้ก้าวหน้าต่อไปได้ และการสาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อสังคมที่ยั่งยืน หมายถึง การยกระดับการดำเนินงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์เพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพจากการดำเนินงาน และมีประสิทธิผลต่อสังคมในภาพรวม (คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม, 2562) จากนิยามความหมายของการสาธารณสุขสงเคราะห์ดังกล่าว คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมในฐานะผู้รับผิดชอบงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์โดยตรง ได้กำหนดกรอบในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อสังคมของคณะสงฆ์ไว้ 4 ด้าน กล่าวคือ

1. สาธารณสงเคราะห์ 1.0 (สงเคราะห์) หมายถึง การให้การสงเคราะห์สาธารณชนเพื่อบรรเทาทุกข์เบื้องต้น โดยเข้าไปให้ความช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบสาธารณภัยต่าง ๆ เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น ทั้งด้านกายภาพโดยการมอบปัจจัย 4 มีการช่วยเหลือด้วยสิ่งของ ข้าวสาร อาหารแห้ง และด้านจิตใจโดยมอบธรรมะเป็นกำลังใจในคราวประสบสาธารณภัย

2. สาธารณสงเคราะห์ 2.0 (เกื้อกูล) หมายถึง การที่คณะสงฆ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ให้มีทรัพยากรเพียงพอกับการอยู่อาศัยและดำเนินชีวิตของคน ชุมชน เช่น การจัดการป่า (ปลูกป่า, บวชป่า, อนุรักษ์ป่า) การจัดการน้ำ (ฝายต้นน้ำ, ขุดบ่อน้ำ) การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน การไล่ชีวิตโค กระบือเพื่อการเกษตร

3. สาธารณสงเคราะห์ 3.0 (พัฒนา) หมายถึง คณะสงฆ์เป็นผู้นำในการพัฒนาพื้นที่โดยใช้หลักธรรมมาประยุกต์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เช่น จัดพื้นที่วัดเป็นศูนย์การช่วยเหลือชุมชน การเกษตรวิถีพุทธ ศาสตร์พระราชา กลุ่มสังฆะออมทรัพย์ การส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน

4. สาธารณสงเคราะห์ 4.0 (บูรณาการ) หมายถึง คณะสงฆ์ส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่ายให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการร่วมกันพัฒนา แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ผสานพลังผ่านภาคีเครือข่าย เช่น ธรรมนุญสุขภาพพระสงฆ์ โรงเรียนผู้สูงอายุ การท่องเที่ยวเชิงพุทธ การอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ การตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้ประสบภัย และเครือข่ายจิตอาสาด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ (คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม, 2562)

กรอบการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อสังคมของคณะสงฆ์ทั้ง 4 ด้านข้างต้นได้เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมของคณะสงฆ์ทั่วทั้งประเทศตั้งแต่ พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา โดยเฉพาะการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ 1.0 (สงเคราะห์)

การให้การสงเคราะห์สาธารณสุขเพื่อบรรเทาทุกข์เบื้องต้น เป็นงานด้านที่คณะสงฆ์ได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือวัด พระสงฆ์ สามเณร และประชาชนผู้ประสบสาธารณภัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากเนื่องจากเป็นงานที่เร่งด่วนและต้องทันทั่วถึงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่นการให้การช่วยเหลือในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2560 ที่เกิดอุทกภัยหลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น สกลนคร นครพนม ยโสธร กาฬสินธุ์ อานาจเจริญ อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ เป็นต้น ได้สร้างความเดือดร้อนเป็นอย่างมากทั้งแก่วัด พระสงฆ์ สามเณร ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป ฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมซึ่งเป็นหน่วยงานของคณะสงฆ์ที่มีหน้าที่โดยตรงได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลืออย่างทันทั่วถึงที่ได้ร่วมมือกับคณะสงฆ์ในพื้นที่ที่เกิดอุทกภัย สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด หน่วยงานราชการ และภาคเอกชน ให้ความช่วยเหลือพระสงฆ์ สามเณร และประชาชนในพื้นที่ประสบภัย (สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม, 2560) ในช่วงปลายเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 เกิดอุทกภัยขึ้นอีกในหลายจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมได้ร่วมมือกับสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด หน่วยงานราชการ และภาคเอกชน ให้ความช่วยเหลือวัด พระสงฆ์ สามเณร และประชาชนในพื้นที่ประสบภัย โดยการมอบเงิน ถูยังชีพ ตลอดจนเครื่องอุปโภคบริโภคแก่วัดและประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ยโสธร อุบลราชธานี (สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม, 2562) นอกจากนั้นสมเด็จพระสังฆราชยังได้ประทานกัมปนิยภัณฑ์เท่ากับจำนวนเงินหนึ่งล้านบาทให้กับสมเด็จพระมหาธีรราชจารย์ (ปสฤทธิเมฆงฺกโร ป.ธ.3) ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมเพื่อนำไปเป็นทุนตั้งต้นสำหรับฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้ประสบอุทกภัยในเขตจังหวัดภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม, 2562) การดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) ในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2563 คณะสงฆ์ตั้งแต่สมเด็จพระสังฆราช พระราชาคณะ พระสังฆาธิการ จนถึงพระสงฆ์โดยทั่วไปได้เข้ามา มีบทบาทในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ให้การช่วยเหลือวัด พระสงฆ์ สามเณร และประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค โดยเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ.2563 สมเด็จพระสังฆราชทรงประทานกัมปนิยภัณฑ์เท่ากับจำนวน 2,000,000 บาท ให้กับนายเทวัญ ลิปตพัลลภ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้กำกับดูแลสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อจัดหาหน้ากากอนามัยถวายแก่พระสงฆ์ สามเณรทั่วทั้งประเทศ และแจกจ่ายให้กับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2563) คณะสงฆ์ได้ดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์เป็นต้นมาตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) ในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศรวมถึงในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19)

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (อัมพร อมพโร ป.ธ.6) ได้ทรงติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) อย่างใกล้ชิดทรงมีพระดำริเรื่องการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (สุชิน อคฺคชิโน ประโยค 1 - 2) เลขานุการสมเด็จพระสังฆราชจึงได้ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเพื่อแจ้งพระดำริดังกล่าว โดยสมเด็จพระสังฆราชทรงมีพระบัญชาให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติพิจารณาสั่งการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ให้ประสานงานกับวัดหัวราชอาณาจักรที่มีศักยภาพเพียงพอตั้งโรงงานช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากในสถานการณ์โรคระบาด โดยให้คำนึงถึงความพร้อมของแต่ละวัด ประกอบกับการสนับสนุนจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในชุมชนนั้น ๆ เป็นสำคัญ และขอให้ประสานภารกิจร่วมกับหน่วยงานและบุคลากรทางการแพทย์และการสาธารณสุข ซึ่งมีประจำอยู่ในพื้นที่ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดโรงงานและจัดการให้เป็นไปตามหลักสุขอนามัย โดยไม่มีการจัดพิธีหรือการบริการใด ๆ ที่ต้องให้บุคคลจำนวนมากมารวมกัน กับทั้งให้ปฏิบัติตามคำสั่งมาตรการและคำแนะนำของทางราชการอย่างเคร่งครัด จากพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราชทำให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติทำหนังสืออนัติสการเจ้าคณะจังหวัดทุกจังหวัด เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร - สมุทรปราการ (ธ) พิจารณาดำเนินการสนับสนุนวัดที่มีศักยภาพเพียงพอที่อยู่ในเขตปกครองของตนให้จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) และกำชับให้วัดที่ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือฯ ให้ปฏิบัติตามคำสั่ง มาตรการ และคำแนะนำของทางราชการอย่างเคร่งครัดเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2563) นอกจากนี้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติยังได้ทำหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดเพื่อพิจารณาดำเนินการมอบหมายสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดประสานงานกับวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบที่มีศักยภาพเพื่อจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือฯ ให้กับประชาชนที่อยู่ในเขตบริการของวัด และมอบหมายสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดประสานหน่วยงานและบุคลากรทางการแพทย์และการสาธารณสุขซึ่งประจำอยู่ในพื้นที่ ประสานการดำเนินการกับวัดที่เป็นศูนย์ช่วยเหลือฯ โดยให้ปฏิบัติตามคำสั่ง มาตรการและคำแนะนำของทางราชการอย่างเคร่งครัด ให้รายงานผลการดำเนินการให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติทราบในทุกวันศุกร์ของสัปดาห์ตลอดการดำเนินการจนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2563)

พระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราชได้ทำให้เกิดศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) หรือโรงงานขึ้นทั่วประเทศตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคม พ.ศ.2563 และเมื่อถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2563 มีวัดที่จัดตั้งโรงงานทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จำนวน 1,005 แห่ง (สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม, 2563) การดำเนินงานของศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) ประกอบด้วย 3 ส่วนงานด้วยกัน คือ 1) การประกอบอาหารเพื่อมอบให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค 2) การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการป้องกันจากการแพร่ระบาดของโรค รวมถึงการแจกจ่ายและผลิตเจลล้างมือ การทำหน้ากากอนามัย โดยเฉพาะหน้ากากอนามัยทางเลือกสำหรับใช้กับพระภิกษุสงฆ์ สามเณร ตลอดจนการผลิตหน้ากากอนามัยให้กับประชาชน และ 3) การสนับสนุนยาและเวชภัณฑ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นกับพระภิกษุสงฆ์ และสามเณร ตลอดจนประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2563) ในส่วนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาฝ่ายมหานิกาย และฝ่ายธรรมยุติกนิกายได้ร่วมกับหน่วยราชการดำเนินงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์มาอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับคณะสงฆ์จังหวัด คณะสงฆ์อำเภอ คณะสงฆ์ตำบล และคณะสงฆ์วัด เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ก็ได้ดำเนินงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ตามพระดำริของสมเด็จพระสังฆราช ภายใต้กรอบการดำเนินงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อสังคมของคณะสงฆ์ในด้านที่ 1 สาธารณสงเคราะห์ 1.0 (สงเคราะห์) และด้านที่ 3 สาธารณสงเคราะห์ 3.0 (พัฒนา) นอกจากนี้การดำเนินงานสาธารณสุขสงเคราะห์ยังเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2561 - 2564 ที่ได้กำหนดโครงการเชิงยุทธศาสตร์แผนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาไว้ 13 โครงการด้วยกัน โดยหนึ่งในโครงการทั้งหมดนี้คือโครงการสาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อสังคม (คณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2561) การดำเนินงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) ประกอบด้วย 3 โครงการ ดังนี้

1. การจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) ตามพระดำริสมเด็จพระสังฆราช

ตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา คณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยพระธรรมรัตนมงคล (นพปฏิภณ กตสโร น.ธ.เอก) เจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (มหานิกาย) และพระเทพมงคลโสภณ (โสภณ ปญญาโสภโณ) เจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ธรรมยุติกนิกาย) พร้อมกับหน่วยราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) ตามพระดำริสมเด็จพระสังฆราช ในหลายพื้นที่ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยมีการจัดตั้งโรงงาน และโรงงานเครื่องที่ เช่น วัดพนัญเชิงวรวิหาร

อำเภอพระนครศรีอยุธยา พระธรรมรัตนมงคล (นพปฎล กตสาโร น.ธ.เอก) เจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (มหานิกาย) และเจ้าอาวาสวัดพนัญเชิงวรวิหาร ได้มอบเครื่องอุปโภคบริโภคให้พระสงฆ์เดินทางไปแจกจ่ายแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง 16 อำเภอ จำนวน 1,000 ชุด โดยชุดเครื่องอุปโภคบริโภค 1 ชุด ประกอบด้วย เงินจำนวน 1,000 บาท ถุงบรรจุเครื่องอุปโภคบริโภค ข้าวสาร 5 กิโลกรัม จำนวน 2 ถุง บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป 1 แพ็ค นอกจากนี้วัดพนัญเชิงวรวิหารได้จัดตั้งโรงทานขึ้นภายในวัดเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 1 - 30 เมษายน พ.ศ. 2563 โดยพระสงฆ์และฆราวาสร่วมกันประกอบอาหารและจัดรถยนต์ “โรงทานเคลื่อนที่หลวงพ่อด” นำอาหาร น้ำดื่ม หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ ฯลฯ ไปแจกจ่ายให้กับประชาชนในชุมชนใกล้เคียงวัด และตั้งแต่วันที่ 11 พฤษภาคม ถึงวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 คณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร่วมกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจัดตั้ง “ศูนย์มอบเครื่องอุปโภคบริโภคช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อนจากภัยโควิด-19” ที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร เพื่อมอบเครื่องอุปโภคบริโภคช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อน วัดเสนาสนารามราชวรวิหาร อำเภอพระนครศรีอยุธยา จัดตั้งโรงทานขึ้นภายในวัดโดยมีการแจกจ่ายอาหารพร้อมรับประทาน น้ำดื่ม ฯลฯ เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 วัดศาลาลาปูนวรวิหาร อำเภอพระนครศรีอยุธยา มีการจัดตั้งโรงทานขึ้นภายในวัดมีพระสงฆ์และฆราวาสร่วมกันประกอบอาหารและแจกจ่ายให้กับประชาชนเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน ถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2563 (สยามรัฐออนไลน์, 2563); (สยามรัฐออนไลน์, 2563); (สยามรัฐออนไลน์, 2563); (สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์, 2563); (สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2563) วัดท่ากார้อง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จัดตั้งโรงทานขึ้นภายในวัดและพระสงฆ์ได้ออกแจกจ่ายเครื่องอุปโภคบริโภค ข้าวสาร อาหารแห้ง ฯลฯ แก่ประชาชน วัดชุมพลนิกายารามราชวรวิหาร อำเภอบางปะอินได้ร่วมกับหน่วยราชการดำเนินการแจกจ่ายเครื่องอุปโภคบริโภคพร้อมเงินจำนวน 500 บาท มอบให้ประชาชนในเขตอำเภอบางปะอินทุกอาทิตย์ วัดต้นเสตือ อำเภอบางปะหัน ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สามต้น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านขยาย พร้อมด้วยกำนันผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มอบข้าวสาร 5 กิโลกรัม จำนวน 400 ถุง น้ำมันพืช จำนวน 400 ขวด แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบที่อยู่บริเวณใกล้กับวัด วัดต่าหนัก พระเจ้าทรงธรรม อำเภอท่าเรือ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเจ้าสนุก พร้อมด้วยกำนันผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จัดตั้งโรงทานประกอบอาหารขึ้นภายในวัดและแจกจ่ายให้กับประชาชนวันละประมาณ 500 กล่อง (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2563) วัดบางระกำ อำเภอนครหลวง ได้มีการจัดตั้งโรงทานขึ้นภายในวัดและแจกจ่ายให้กับประชาชน วัดตะโก อำเภอภาชี ได้มีการจัดเครื่องอุปโภคบริโภค จำนวน 500 ชุด มอบแก่ประชาชนในตำบลดอนหญ้านาง อำเภอภาชี มอบข้าวสารพร้อมเครื่องอุปโภคบริโภคช่วยเหลือวัดทุกแห่งในเขตอำเภอภาชี จำนวน 30 แห่ง มอบปรอทวัดไข้แก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

ตำบลดอนหญ้านาง เพื่อสนับสนุนการคัดกรองบุคคลเข้าสู่พื้นที่จำนวน 3 เครื่อง วัดตะโกยังได้ดำเนินการจัดอาหารพร้อมรับประทานบรรจุกล่องมอบให้แก่ประชาชน หน่วยราชการต่าง ๆ เช่น ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ โรงพยาบาล องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มอบถุงยังชีพ พร้อมเครื่องอุปโภคบริโภคในนามคณะสงฆ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 200 ชุด มอบแก่ประชาชนใน 8 ตำบลของอำเภอภาชี เป็นเงินจำนวน 400,000 บาท มอบถุงยังชีพ พร้อมเครื่องอุปโภคบริโภคจำนวน 1,000 ชุด แก่ประชาชนในตำบลดอนหญ้านางจำนวน 90 ครัวเรือน และช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ของวัดตะโกจำนวน 30 ครัวเรือน เป็นเงินจำนวน 500,000 บาท นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนเงินเป็นค่าดำเนินงานของหน่วยงานราชการอีกด้วย (อินทรีสยาม, 2563); (อินทรีสยาม, 2563) ยังมีการจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) ตามพระราชดำริสมเด็จพระสังฆราชโดยคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอีกหลายแห่งกระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอในเขตจังหวัดโดยมีการดำเนินงานร่วมกับหน่วยราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

2.การจัดตั้งตู้พระทำนุสุข

จากพระดำริของสมเด็จพระสังฆราชเรื่องการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) ยังได้ทำให้มีการจัดตั้ง “ตู้พระทำนุสุข” ซึ่งเป็นการต่อยอดจากการจัดตั้งโรงทาน โดยการนำอาหารจากการบิณฑบาตที่เหลือนอกเหนือจากการฉันของพระสงฆ์ไปใส่ไว้ในตู้ที่วัดจัดเตรียมไว้ภายในบริเวณวัดให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคมายาหิบบริโภค (สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม, 2563) วัดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มีการจัดตั้งตู้พระทำนุสุขหลายแห่งด้วยกัน ที่ปรากฏข้อมูลมีจำนวน 35 แห่ง ประกอบด้วย อำเภออุทัย 6 แห่ง คือ วัดเทพกฤษฏ์ วัดหนองน้ำส้ม วัดสะแก วัดกะสังข์ วัดพรานนก วัดโตนดเตี้ยอำเภอพระนครศรีอยุธยา 4 แห่ง คือ วัดเสนาสนารามราชวรวิหาร วัดศาลาปูนวรวิหาร วัดอินทาราม วัดท่าโขลง อำเภอเสนา 4 แห่ง คือ วัดรางจระเข้ วัดบ้านแพน วัดชายนา วัดหัวเวียง อำเภอบางไทร 4 แห่ง คือ วัดกระแจะ วัดไทรโสภณ วัดสง่างาม วัดป่าอารยวังसारาม อำเภอบางปะหัน 4 แห่ง คือ วัดสพสวรรค์ วัดหงษ์ วัดตาลเอน วัดเกาะแก้ว อำเภอบางปะอิน 3 แห่ง คือ วัดบางเคียนวิเชียรฉาย วัดน้อย วัดบ้านสร้าง อำเภอวังน้อย 2 แห่ง คือ วัดกุฎีประสิทธิ์ วัดชูจิตธรรมาราม อำเภอภาชี 2 แห่ง คือ วัดตะโก วัดทุ่งขาน อำเภอมหาราช 2 แห่ง คือ วัดกระโจมทอง วัดนาค อำเภอผักไห่ 1 แห่ง คือ วัดหน้าโคก อำเภอบางบาล 1 แห่ง คือ วัดสีกุก อำเภอลาดบัวหลวง 1 แห่ง คือ วัดราษฎร์บำรุง อำเภอท่าเรือ 1 แห่ง คือ วัดสะตือ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2563); (ศูนย์บริหารสถานการณ์แก้ไขการแพร่ระบาดโรคโควิด 19 (COVID- 19) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ศบค.อย), 2563) วัดหลายแห่งยังได้นำข้าวสารอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภค ฯลฯ ออกไปแจกจ่ายไว้ที่ “ตู้ปันสุข” ที่ตั้งอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ

ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยวัดและพระสงฆ์เป็นผู้ดำเนินการจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภค และบางส่วนได้รับการบริจาคจากหน่วยราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

3. การปลูกผักสวนครัวนำสุขพอเพียงเพื่อความเพียงพอ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่นำเสนอแนวคิดเรื่อง “สวนครัวนำสุขพอเพียงเพื่อความเพียงพอ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นการบูรณาการระหว่างโรงงานตามพระดำริของสมเด็จพระสังฆราชกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้นำเสนอต่อมหาเถรสมาคมและที่ประชุมมหาเถรสมาคมรับทราบ และได้สั่งการให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติแจ้งสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดประสานกับวัดที่มีศักยภาพเพื่อดำเนินการตามแนวคิดดังกล่าว (สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม, 2563) ในส่วนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ประสานกับคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อดำเนินการตามมติของมหาเถรสมาคมดังกล่าว ต่อมาคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยพระธรรมรัตนมงคล (นพปฎล กตสาโร น.ธ.เอก) เจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (มหานิกาย) และเจ้าอาวาสวัดพนัญญ์เชิงวรวิหาร ได้ร่วมกับคณะสงฆ์อำเภอบางปะหัน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการปลูกผักสวนครัวภายใต้โครงการ “สวนวิถีพุทธ วิถีเกษตร ปลูกผักสวนครัวนำสุขพอเพียงเพื่อความเพียงพอ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ศูนย์ปฏิบัติธรรมแค - น้ำค้าง เกาะแก้วภาวนา วัดเกาะแก้ว อำเภอบางปะหัน เพื่อเป็นการต่อยอดช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) โดยโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการว่างงานหรือยังไม่ได้กลับไปประกอบอาชีพในสถานประกอบการ ให้ดำเนินตามวิถีพุทธวิถีเกษตร ปลูกผักสวนครัวในพื้นที่วัดและนำไปประกอบอาหาร โดยส่วนที่เหลือจากการประกอบอาหารในครัวเรือนแล้ว สามารถนำไปจำหน่ายคืนให้กับวัดเพื่อนำไปประกอบอาหารช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคต่อไป (สยามรัฐออนไลน์, 2563)

สรุป

มหาเถรสมาคมเป็นองค์กรปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ไทยมีอำนาจหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย โดยหนึ่งในภารกิจหลักของมหาเถรสมาคม คือ การควบคุม และส่งเสริมการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ ซึ่งเป็นการกิจที่คณะสงฆ์ไทยปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่องยาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นงานที่ให้ความช่วยเหลือวัดพระสงฆ์ สามเณร และประชาชนทั่วไป เพื่อบรรเทาทุกข์เบื้องต้นจากการประสบสาธารณภัยต่าง ๆ เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น การดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของ

คณะสงฆ์มีคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ในระดับจังหวัดมีคณะสงฆ์จังหวัดฝ่ายมหานิกายและฝ่ายธรรมยุติกนิกาย และคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์จังหวัดทั้งฝ่ายมหานิกายและฝ่ายธรรมยุติกนิกายเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานสาธารณสุขสงเคราะห์ในแต่ละจังหวัด ในส่วนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาฝ่ายมหานิกายและฝ่ายธรรมยุติกนิกายได้ดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ซึ่งเป็นภารกิจหลักด้านหนึ่งของคณะสงฆ์โดยมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับคณะสงฆ์จังหวัด คณะสงฆ์อำเภอ คณะสงฆ์ตำบล และคณะสงฆ์วัด เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ก็มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น โดยคณะสงฆ์ในระดับต่าง ๆ ได้ดำเนินงานสาธารณสุขสงเคราะห์ร่วมกับหน่วยราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 โครงการด้วยกัน ประกอบด้วย 1) การจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามพระดำริสมเด็จพระสังฆราช 2) การจัดตั้งตู้พระทำนุบำรุง และ 3) การปลูกพืชสวนครัวทำนุบำรุงพอเพียงเพื่อความเพียงพอ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทั้ง 3 โครงการดังกล่าวสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา พ.ศ.2560 - 2564 ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ และยังสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ.2561 - 2564 ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด โดยการดำเนินงานในโครงการที่ 1 การจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามพระดำริสมเด็จพระสังฆราช และโครงการที่ 2 การจัดตั้งตู้พระทำนุบำรุง มีลักษณะการดำเนินงานที่ตรงกับกรอบในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อสังคมของคณะสงฆ์ในด้านที่ 1 คือ การสงเคราะห์ (1.0) เนื่องจากเป็นการให้การสงเคราะห์เพื่อบรรเทาทุกข์เบื้องต้น โดยคณะสงฆ์ได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือวัด พระสงฆ์ สามเณร และประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทั้งทางด้านกายภาพ คือ การช่วยเหลือด้วยการมอบเครื่องอุปโภคบริโภค ตลอดจนสิ่งของต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิต และทางด้านจิตใจ คือ การช่วยเหลือด้วยการมอบธรรมะเป็นกำลังใจในการเผชิญกับความยากลำบาก สำหรับการดำเนินงานในโครงการที่ 3 การปลูกพืชสวนครัวทำนุบำรุงพอเพียงเพื่อความเพียงพอ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะการดำเนินงานที่ตรงกับกรอบในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อสังคมของคณะสงฆ์ในด้านที่ 3 สาธารณสงเคราะห์ 3.0 (พัฒนา) เนื่องจากคณะสงฆ์เป็นผู้นำในการพัฒนาพื้นที่โดยจัดพื้นที่ของวัดเป็นศูนย์ในการช่วยเหลือชุมชน การเกษตรวิถีพุทธ เพื่อช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์วิกฤติ การดำเนินงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง 3 โครงการได้ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) ทั้งในส่วนของคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ และประชาชนโดยทั่วไปได้เป็นอย่างมาก

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา (คปพ.). (2560). เกี่ยวกับเรา. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2564 จาก <http://www.buddhism4.com/web/index.php/2017-10-16-08-55-24>
- คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม. (2562). คู่มือการปฏิบัติงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม. เรียกใช้เมื่อ 19 กรกฎาคม 2564 จาก <http://www.สาธารณสงเคราะห์.com/wp-content/uploads/2021/01/Book-คู่มือสาธารณสงเคราะห์-p1-72.pdf>
- คณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2561). แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ.2561 – 2564. เรียกใช้เมื่อ 28 มีนาคม 2564 จาก <http://www.buddhism4.com/web/file-yuttasart/2ayutthaya.pdf>
- พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2). (2535). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 16 หน้า 5 – 11 (4 มีนาคม 2535).
- พระราชวรเมธี และคณะ. (2560). แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา 2560 – 2564 “การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ”. เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2564 จาก <http://www.buddhism4.com/web/download/book%201.pdf>
- มหาเถรสมาคม. (2560). เกี่ยวกับมหาเถรสมาคม. เรียกใช้เมื่อ 13 มีนาคม 2564 จาก <http://mahathera.onab.go.th/index.php?url=about>
- ศูนย์บริหารสถานการณ์แก้ไขการแพร่ระบาดโรคโควิด 19 (COVID- 19) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ศบค.อย). (2563). “ข้อมูล “ตู้ปันสุข” ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. เรียกใช้เมื่อ 28 มีนาคม 2564 จาก https://covid.ayutthaya.go.th/files/com_news/2020-05_4a514b4e601659c.pdf
- สยามรัฐออนไลน์. (2563). เจ้าคณะจังหวัดอยุธยาส่งมอบเครื่องอุปโภคบริโภคช่วย ปชช. เดือดร้อนจากโควิด- 19 ระบาด. เรียกใช้เมื่อ 18 มีนาคม 2564 จาก <https://siamrath.co.th/n/143721>
- สยามรัฐออนไลน์. (2563). คณะสงฆ์ให้ศูนย์ปฏิบัติธรรมวัดเกาะแก้ว อำเภอบางปะหัน นำร่องปลูกพืชผักสวนครัวบนพื้นที่ 3 ไร่ ต่อยอดช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด. เรียกใช้เมื่อ 16 มีนาคม 2564 จาก <https://siamrath.co.th/n/163615>

- _____. (2563). คณะสงฆ์อยุธยาตั้งโรงพยาบาลช่วยเหลือประชาชนสู้ไปกับภัยโควิด 19. เรียกใช้เมื่อ 5 มีนาคม 2564 จาก <https://siamrath.co.th/n/147053>
- _____. (2563). วัดศาลาปูนวรวิหาร จบภารกิจปิดโรงพยาบาลพระตำริฯ สมเด็จพระสังฆราช. เรียกใช้เมื่อ 6 มีนาคม 2563 จาก <https://siamrath.co.th/n/166410>
- สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม. (2560). มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 20/2560 มติที่ 485/2560 เรื่อง รายงานการลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ภาคอีสาน.
- _____. (2562). มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 22/2562 มติที่ 475/2562 เรื่อง รายงานช่วยเหลือวัดที่ได้รับผลกระทบจากอิทธิพลของพายุก่อให้เกิดอุทกภัย.
- _____. (2562). มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 24/2562 มติที่ 534/2562 เรื่อง รายงานผลการตรวจเยี่ยมและถวายกับปฎิภัณฑ์พระภิกษุสามเณร และมอบถุงยังชีพแก่ประชาชนผู้ประสบอุทกภัย.
- _____. (2563). มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 10/2563 มติที่ 248/2563 เรื่อง ตู๋พระทำนุสำสุเพื่อประชาชน.
- _____. (2563). มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 10/2563 มติที่ 249/2563 เรื่อง สวนครัวนำสุพอเพียงเพื่อเพียงพอ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.
- สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์. (2563). คณะสงฆ์ร่วมกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มอบเครื่องอุปโภคบริโภคช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบการแพร่ระบาดของโรคโควิด- 19 จำนวนกว่า 159 ชุด. เรียกใช้เมื่อ 22 มีนาคม 2564 จาก https://thainews.prd.go.th/th/news/print_news/TCATG200710173717817
- สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2563). ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เปิดศูนย์ป้องกันช่วยเหลือตามพระตำริเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชที่วัดเสนาสนารามราชวรวิหาร. เรียกใช้เมื่อ 3 มีนาคม 2564 จาก <https://ww2.ayutthaya.go.th/news/detail/7908>
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2558). คู่มือพระสังฆาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- _____. (2563). โครงการพระตำริสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID- 19) (โรงพยาบาล). เรียกใช้เมื่อ 28 มีนาคม 2564 จาก https://www.onab.go.th/th/file/get/file/2_0_2_0_1_0_1_6_4_5_fe5aeaa25bcd648293eadf2a8b94e5081742.pdf
- _____. (2563). ตู๋พระทำ สวนครัวนำสุในยุคโควิด - 19. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

- _____. (2563). พระพุทธศาสนาในสถานการณ์ COVID- 19. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- อินทรีสยาม. (2563). อยุธยา – เยี่ยมการจัดโรงทานของวัดตะโก. เรียกใช้เมื่อ 27 มีนาคม
2564 จาก <https://www.siameagle.com/7803-2/>
- _____. (2563). อยุธยา – คณะสงฆ์อ.นครหลวงตั้งโรงทานแจกข้าว. เรียกใช้เมื่อ 27 มีนาคม
2564 จาก <https://www.siameagle.com/7086-2/>